

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 21. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 250/2021), kuru iesniedzis [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas ceturto punktu un 49. panta sestās daļas pirmo teikumu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskāruma brīža.

2. Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) priekšnieka pilnvarota amatpersona atstāj bez izskatīšanas patvēruma meklētāja iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu, ja patvēruma meklētājs Latvijā ir iesniedzis atkārtotu iesniegumu pēc tam, kad pieņemts galīgais lēmums par atteikumu piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu, un tajā nav minēti apstākļi, kas būtu ievērojami mainījušies par labu patvēruma meklētājam un varētu būt par pamatu bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai.

Savukārt Patvēruma likuma 49. pants regulē kārtību, kādā Administratīvā rajona tiesa izskata lietu, kas ierosināta pēc patvēruma meklētāja pieteikuma par Pārvaldes priekšnieka pilnvarotas amatpersonas lēmumu. Šā panta sestās daļas pirmais teikums noteic, ka Administratīvās rajona tiesas nolēmums ir galīgs un nav pārsūdzams.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma regulējumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir Krievijas Federācijas pilsonis, kas vērsās Pārvaldē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. Pārvaldes amatpersona izskatīja šo iesniegumu un nolēma atteikties piešķirt Pieteikuma iesniedzējam kādu no šiem statusiem. Pieteikuma iesniedzējs pārsūdzēja Pārvaldes amatpersonas lēmumu Administratīvajā rajona tiesā, taču tiesa pieteikumu noraidīja.

Vēlāk Pieteikuma iesniedzējs vērsās Pārvaldē ar atkārtotu iesniegumu par alternatīvā statusa piešķiršanu. Pārvaldes amatpersona atzina, ka tajā nav norādīti tādi jauni apstākļi, kas varētu būt par pamatu Pieteikuma iesniedzējam labvēlīga lēmuma pieņemšanai, un tādēļ nolēma atstāt atkārtoto iesniegumu bez izskatīšanas, citstarp pamatojoties uz Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas 4. punktu. Pieteikuma iesniedzējs pārsūdzēja šo Pārvaldes amatpersonas lēmumu Administratīvajā rajona tiesā, taču tiesa viņa pieteikumu noraidīja. Saskaņā ar Patvēruma likuma 49. panta sestās daļas pirmo teikumu Administratīvās rajona tiesas spriedums nav pārsūdzams.

6.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas 4. punkts ļauj Pārvaldes amatpersonai nevērtēt atkārtotajā iesniegumā par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu norādītos apstākļus pēc būtības. Tādējādi šī norma aizskarot viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, kā arī neatbilstot Satversmes 1. pantam.

Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.” Satversmes tiesa jau iepriekš ir atzinusi, ka Satversmes 92. panta pirmajā teikumā minētais jēdziens „taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, „taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un „taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. Jēdziens „taisnīga tiesa” ir interpretējams kopsakarā ar Satversmes 6. nodaļu, citstarp Satversmes 86. pantu, kas noteic, ka tiesu var spriest tikai tie orgāni, kuriem šīs tiesības piešķir likums, un tikai likumā paredzētā kārtībā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 27. maija sprieduma lietā Nr. 2020-49-01 18.1. punktu*).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 27. maija noteikumu Nr. 321 „Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes nolikums” 1. un 3. punktu Pārvalde ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku un nodrošina attīstību šādās jomās: 1) migrācija un patvērums; 2) personu tiesiskā statusa noteikšana; 3) iedzīvotāju uzskaitē un dokumentēšana; 4) personu apliecinošu dokumentu un ceļošanas dokumentu izsniegšana.

Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas 4. punkts regulē valsts pārvaldes iestādes – Pārvaldes – darbību migrācijas un patvēruma jomā. Tādējādi tas neietilpst Satversmes 92. panta pirmā teikuma tvērumā un neaizskar šajā Satversmes normā ietvertās personas pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums prasījuma daļā par Patvēruma likuma 30. panta pirmās daļas 4. punkta atbilstību Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka saskaņā ar Patvēruma likuma 49. panta sestās daļas pirmo teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) Administratīvās rajona tiesas spriedums lietā, kas ierosināta par šajā likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu Pārvaldes priekšnieka pilnvarotas amatpersonas lēmumu, nav pārsūdzams. Tādējādi ar apstrīdēto normu esot aizskartas viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, kā arī pārkāpts Satversmes 1. pants.

Līdz ar to pieteikums prasījuma daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī šādu iespēju nav.

Atbilstoši apstrīdētajai normai Administratīvās rajona tiesas nolēmums lietā, kas ierosināta pēc pieteikuma par Patvēruma likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu Pārvaldes priekšnieka pilnvarotas amatpersonas lēmumu, ir galīgs un nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam konkrētajos apstākļos nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, tad konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no [datums], kad tika pieņemts Administratīvās rajona tiesas spriedums lietā, kas tika ierosināta pēc Pieteikuma iesniedzēja pieteikuma par Pārvaldes

amatpersonas lēmumu, ar kuru atstāts bez izskatīšanas viņa atkārtotais iesniegums par alternatīvā statusa piešķiršanu. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2021. gada 23. novembrī. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums prasījuma daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumā norādīti Satversmes tiesas judikatūras citāti par Satversmes 92. panta pirmajā teikumā un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. pantā ietvertajām garantijām, kas attiecas uz krimināllietām. Pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka viņa faktiskajos apstākļos administratīvais process par alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā pēc būtības ir uzskatāms par krimināllietu Satversmes 92. panta pirmā teikuma un Konvencijas 6. panta izpratnē, jo gadījumā, ja viņam šāds statuss netiks piešķirts, viņš tikšot izraidīts uz izcelsmes valsti, kurā pastāvēt būtiski draudi viņa dzīvībai un veselībai.

Pieteikumā galvenokārt ir pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka nedz Pārvaldes amatpersona, nedz Administratīvā rajona tiesa neesot vērtējusi viņa atkārtotajā iesniegumā par alternatīvā statusa piešķiršanu norādītos apstākļus. Kolēģija konstatē, ka pieteikums pēc būtības ir balstīts uz Pieteikuma iesniedzēja iebildumiem pret Pārvaldes amatpersonas un Administratīvās rajona tiesas veikto tiesību normu piemērošanu un ir vērsti uz to, lai pamatotu viņa tiesības konkrētajos faktiskajos apstākļos iegūt alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Tomēr šādi apsvērumi nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 1. pantam vai 92. panta pirmajam teikumam. Līdz ar to pieteikums prasījuma daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 250/2021), kuru iesniedzis [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova